

Tertius

Iucus Augusti: Oppida uero ignobilia. xix. sicut. xxiiii. nemaufensibus attributa. A diecit formula Galba imperator ex in alpinis auanticos atq; ebrodiontios: quorum oppidum dinia. Longitudinem puin-
tia narbonensis. cccclxx. M. pass. A grippa tradit: latitudinem. ccxlviii.

Italia tyberis roma campania. Capi. v.

ITalia dehinc primiq; eius ligures: mox hetruria: umbria. latium: ubi tyberina ostia: & roma terrarum caput. xvi. M. p. interuallo a mari. Volscorum postea littus: & campaniæ picetium inde: ac lucanum brutiumq;: quo longissime in meridiem ab alpium pene lunatis iugis in maria excurrit italia. Ab eo græciæ ora: mox salentini: peduculi: apuli: peligni: ferentani: marrucini: uestini: fabini: picetes: galli: umbri: hetrusci: ueneti: carni: iapides: istri: liburni. Nec ignoro ingrati ac segnisi animi existimari posse merito: si breuiter atq; in transcurso in hunc modum dicatur terra omnium terrarum aluna: eadem & parens numine deum electa: quæ cælum ipsum clarius faceret: sparga congregaret impetia: ritusq; moliret: & tot populorum discordes ferasq; linguas sermõis commercio contraheret ad colloquia: & humanitatem homini daret: breuiterq; una cunctarum gentium in toto orbe patria fieret. Et quid agam tanta nobilitas omnium locorum: quos quis attigerit: tanta rerum singularum populorumq; claritas tenet. Vrbs roma uel sola in ea & digna etiam festa ceruice facies quo tandem narrari debet opere? Et qualiter campaniæ ora per se foelixq; illa ac beata amœnitas ut palam sit uno in loco gaudentis opus esse naturæ. Iam uero tota ea uitalis ac perennis salubritatis cæli tempies est tam fertiles campi: tam aprici colles: tam iunoxii saltus: tam opaca nemora: tam munifica siluarû genera: tot montium afflatus: tanta frugum & uitium olearumq; fertilitas: tam nobilia pecori uellera: tot opima tauris colla: tot lacus: tot amnium fontiumq; ubertas totam eam perfundens: tot maria: portus gremiumq; terrarum commertio patens undiq;: & tanq; ad iuuandos mortales ipsa auida in mare procurrens. Neq; ingenia ritusq; ac uirus & lingua manuq; superatas commemorogentes. Ipsi de ea iudicauere græci: genus in gloriâ suam effusissimum quotam partem ex ea appellando græciam magnam. Nimirum id quod in mentione cæli fecimus hac quoq; in parte faciendû est: ut quasdam notas ac pauca sidera attingamus. Legentes tantum quæso meminerint ad singula toto orbe edifferenda festinari. Est ergo folio maxime querno assimilata: multo proceritate amplior q; latitudine in leuo se flectens cacumine: & amazonicæ figura desinens parmæ: ubi a medio excursu circithos uocatur per sinus lunatos duo cornua emittens leucopertam dextra: lacinium sinistra. Patet longitudine ab alpino sine prætorix augustæ per urbem capuam eq; cursu meante rhegium oppidum in humero eius situm: a quo ueluti ceruicis incipit flexus: decies centena & uiginti milia passuum: multoq; amplior mensura fieret lacinium usq;: ni talis obliquitas in latus digredi uideretur. Latitudo ei⁹ uaria est. ccccx. milium iter duo maria inferum & superum: amnesq; uarum atq; asiam: mediæ atq; ferme circa urbem romam ab hostio aterni amnis in adriaticum mare influentis ad Tyberina hostia. cxxxvi. & paulo minus a castronouo adriatici maris alium ad thuscum æquor. Haud ullo in loco. cc. in latitudinem excedens. Vniuersæ autem ambitus a uaro ad asiam. xxx. Mil. passuum. lviii. efficit. Abest a circumdantis terris histria ac liburnia quibusdam locis. c. Mil. passuum. Ab epiro & illirico. L. Ab africa minus. cc. ut auctor affirmat Varro. Ab sardinia. cxx. Milia. A sicilia. M. d. A. corsica min⁹ lxx. Ab issa. L. Incedit per maria cæli regione ad meridiem quidem. Sed si quis diligenti subtilitate id exigat: iter sextam horam primamq; brumalem. Nunc ambitum eius urbesq; enumerabimus. Quæ in re præfari necessarium est auctorem nos Diuum Augustum secuturos: descriptionemq; ab eo factâ italiæ totius in regiones. xi. Sed ordine eo qui in littorum tractu fiet urbium quidem uicinitates oratione utiq; præpropera seruari non posse. itaq; interiori in parte digestionem in litteras eiusdem nossecutoros coloniarum mentione signata: quas ille in eo prodidit numero. Nec situs originesq; persequi facile est. In gaunis liguribus ut cæteri omittantur agro tricies dato. Igitur ab amne uaronicea oppidum a massilensibus conditum. Fluuius pado. Alpes populiq; in alpini multis nominibus: sed maxime capillati oppido uendiatiorum: ciuitatis Cemellion. Portus Herculi. monæchi. Ligustica ora. Ligurum celeberrimi ultra alpes salys deceates: mox ubii: citra ueneni & caturgis orti uagienni: statelli elibi uelli: aielli: euburiates: casmonates: ueliatas: & quorum oppida in ora proxima dicemus. Flumen rutuba: oppidum albiu: intemelium: flumen merula: oppidum albingaunum: portus uadum sabatium: flumen porcifera: oppidum genua: fluuius feritor: portus delphini. Tigulia intus se gesta tigulorum. Flumen macra liguriæ finis. A tergo autem suprascriptorum omnium apenninus mōs italiæ amplissimus perpetuis iugis ab alpibus tendens ad siculum fretum. Ab altero eius latere ad padû amnem italiæ ditissimum omnia nobilibus oppidis nitent. Libarna dertona colonia: tria: bardera: amnem italiæ ditissimum omnia nobilibus oppidis nitent. Libarna dertona colonia: tria: bardera: industria: polentia: carrea: quod potentia cognominatur. Forofului quod ualentinum. Augusta uacienorum: Alba pompeia: asta: aquæ scatelliorum. Hæc regio ex descriptione Augusti nona est.